

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE
KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 en het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen, wat betreft het toekennen van omstandigheidsverlof in geval van zwangerschapsverlies
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het recht op omstandigheidsverlof ingevolge zwangerschapsverlies wordt verankerd voor zowel de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid (hierna: DVO), als voor de personeelsleden van de Vlaamse lokale en provinciale besturen. Dit voorstel beoogt het omstandigheidsverlof uit te breiden met twee dagen en dat voor:

- personeelsleden die zwanger waren en geconfronteerd worden met een zwangerschapsverlies;
- personeelsleden wiens echtgenote of samenwonende partner een zwangerschapsverlies lijdt

Op deze manier krijgen deze personeelsleden de tijd om deze gebeurtenis een plaats te geven. De toekenning van het verlof gebeurt op basis van vertrouwen met een beperking aan formaliteiten en/of documenten.

De Vlaamse Regering keurt het ontwerpbesluit volgend op het advies van de Raad van State definitief goed.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Interne Dienstverlening van de Vlaamse overheid, met uitzondering van facility en ICT

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Het bijgevoegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/520 van 7 december 2023.
- De Vlaamse Regering keurde dit voorontwerp van besluit voor een eerste maal principieel goed op 22 december 2023.
- De onderhandelingen met de vakorganisaties over de inhoud van dit voorontwerp van besluit vonden plaats in:
 - o het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest van 22 januari 2024 wat de wijziging van het Vlaams personeelsstatuut betreft. Deze onderhandelingen resulteerden in een protocol van akkoord met opmerkingen (n° 426.1354) met de drie vakorganisaties.
 - o het Comité C1 van 10 januari 2024 en 9 februari 2024 wat de wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen betreft. Deze onderhandelingen resulteerden in een protocol van akkoord met opmerkingen (n°2024/01) met de drie vakorganisaties.
- De Vlaamse Regering keurde het ontwerpbesluit op 15 maart 2024 voor een tweede maal principieel goed.
- Op 27 maart 2024 werd de adviesaanvraag (rolnummer 76.004/3) ingediend bij de Raad van State met het verzoek tot behandeling van deze adviesaanvraag binnen een termijn van dertig kalenderdagen. Die termijn verstreek op 26 april 2024. Op vraag van de Raad van State werd deze termijn verlengd tot 3 mei 2024. Op 3 mei 2024 verleende de Raad van State het advies nr. 76.004/3.

C. ADVIES RAAD VAN STATE

Het ontwerpbesluit werd aangepast aan de technische opmerkingen van de Raad van State.

Op inhoudelijk vlak merkte de Raad van State de volgende zaken op:

1. Het door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde ontwerpbesluit kende het omstandigheidsverlof toe aan het personeelslid dat een zwangerschapsverlies lijdt. Het ontwerp kende dit verlof niet toe aan het personeelslid wiens echtgenote of samenwonende partner het zwangerschapsverlies lijdt (m.a.w. niet aan de partner). Wat dit verschil betreft, merkte de Raad van State in zijn advies op dat dit onderscheid niet zonder meer de toetsing met het grondwettelijk gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel doorstaat. Het feit dat de Vlaamse Regering wenste te vermijden dat de arbeidsvoorwaarden in deze van het personeel van de DVO en de lokale besturen te veel afwijken van deze in andere sectoren is geen motivatie voor dit onderscheid. Het is een gevolg van het feit dat de Vlaamse Regering zijn beleidsruimte gebruikt. Hiermee rekening houdend stel ik voor om het advies van de Raad van State in deze te volgen. Er is geen degelijke motivatie om de partner van dit verlof uit te sluiten. Zowel de persoon die het zwangerschapsverlies lijdt als de partner lijden door deze ingrijpende levensgebeurtenis. Het is in deze context belangrijk om het lijden van beide

- te erkennen en het verlof ook toe te kennen aan de partner van de persoon die het zwangerschapsverlies lijdt. Het voorliggend ontwerp werd in deze zin aangepast.
2. Om het recht op omstandigheidsverlof te doen ontstaan moet het personeelslid dat zwanger was de zwangerschap vooraf gemeld hebben. De Raad van State merkt op dat er situaties kunnen bestaan waarbij een personeelslid pas op het moment van het zwangerschapsverlies weet dat het zwanger is. De Raad van State suggereert om de mogelijkheid te voorzien voor de persoon die zijn zwangerschap niet vooraf had gemeld om middels een attest de zwangerschap alsnog a posteriori te melden. Hiermee rekening houdend stel ik voor dat de betrokken personeelsleden bij de aanvraag van het omstandigheidsverlof een verklaring op eer afleggen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Dit voorstel leunt aan bij de parlementaire vraag uit het verslag van de vergadering van Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering nr. 3259 (2022-2023). In het kader van deze parlementaire vraag kreeg mijn administratie de opdracht om te onderzoeken of rouwverlof ook kan worden toegekend aan personeelsleden die zwanger waren en geconfronteerd worden met zwangerschapsverlies. Dit onderzoek werd gesteund door de parlementaire vertegenwoordiging in de commissie.

Met de wijziging van de regelgeving wordt de uitbreiding van het bestaand omstandigheidsverlof nagestreefd. Pas van zodra de drempel van 180 kalenderdagen zwangerschap wordt overschreden, kan het personeelslid recht op een akte van een levenloos kind mét toekenning van enige rechten bekomen en alsdus moederschapsrust, geboorteverlof en/of omstandigheidsverlof aanvragen.

Met het voorliggend ontwerp van besluit wil ik het omstandigheidsverlof uitbreiden en aan de personeelsleden van de DVO en de lokale en provinciale besturen omstandigheidsverlof toekennen in geval van zwangerschapsverlies vóór het bereiken van de drempel van 180 kalenderdagen. Dit geldt zowel voor het personeelslid dat een zwangerschapsverlies lijdt als voor het personeelslid wiens echtgenote of samenwonende partner een zwangerschapsverlies lijdt. Betrokkenen leggen hiertoe een verklaring op eer af. Voorts zijn er geen formaliteiten gekoppeld aan het verlof.

De diensten van de Vlaamse overheid en de lokale en provinciale besturen zetten hierdoor in op het belang van een steunnetwerk om het verlies te verwerken en te erkennen. Die erkenning is ongetwijfeld een belangrijk aspect in het rouwproces van de betrokken personeelsleden.

De diensten van de Vlaamse overheid en de lokale en provinciale besturen spelen hierin een voortrekkersrol met als doel een positieve impact te creëren op de samenleving. De Vlaamse overheid en de lokale en provinciale besturen nemen hun rol op om het thema meer bespreekbaar en zichtbaar te maken en volgt hierbij de initiatieven vanuit het buitenland.

Met dit voorstel bouw ik voort op het wettelijke kader dat thans al in Nieuw-Zeeland bestaat. Dit kader is nog steeds uniek in de wereld. Dat de Vlaamse Overheid en de lokale en provinciale besturen Nieuw-Zeeland hierin volgen, duidt niet alleen op het nastreven van een actueel, modern beleid, maar ook op het optreden als werkgever die haar personeelsleden als haar voornaamste kapitaal ziet en zorg draagt voor hen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Er worden wijzigingen aangebracht aan artikel X 61 van het Vlaams Personeelsstatuut van 13 januari 2006.

Het personeelslid dat zwanger was en te maken krijgt met zwangerschapsverlies krijgt recht op 2 werkdagen omstandigheidsverlof. Dit verlof geldt ook voor het personeelslid wiens echtgenote of samenwonende partner het zwangerschapsverlies lijdt.

Daarnaast worden de wettelijke formaliteiten en procedures beperkt. Zo zal het recht op omstandigheidsverlof worden toegekend van zodra ofwel het personeelslid dat zwanger was en zwangerschapsverlies lijdt of het personeelslid wiens partner zwanger was en zwangerschapsverlies lijdt, om het verlof verzoekt en hiertoe een verklaring op eer aflegt.

Bovenstaande betekent concreet dat het verlof wordt toegestaan op basis van vertrouwen, waarbij een verklaring op eer volstaat en hiervoor geen register moet worden opgemaakt of bijgehouden.

Het verlies staat los van de vorm van het zwangerschapsverlies, of dit nu medisch of spontaan werd ingeleid, vanaf het ogenblik dat het verlies zich voordoet, vanaf het begin van de zwangerschap tot en met 180 kalenderdagen zwangerschap. De beperking tot en met 180 kalenderdagen zwangerschap wordt ingeschreven omdat er reeds een regeling is bij een zwangerschapsverlies na 180 kalenderdagen.

Dezelfde wijzigingen worden aangebracht in het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 met de nieuwe minimale voorwaarden voor de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen (genoemd als rechtspositiebesluit van 20 januari 2023). Hierdoor hebben de personeelsleden van de lokale en provinciale besturen recht op hetzelfde omstandigheidsverlof bij een zwangerschapsverlies.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend ontwerp van besluit heeft een beperkte budgettaire impact die wordt gecompenseerd doordat thans andere betaalde verloven worden opgenomen om dit verlies te verwerken.

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 30 november 2023.

De Inspectie van Financiën oordeelde dat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, niet vereist is.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft de volgende weerslag op lokale en provinciale besturen:

- personeel: er is geen bijkomende inzet van het personeel in dienst nodig, noch is een eventuele werving van extra personeel vereist;
- werkingsuitgaven: er zal mogelijk een impact zijn voor de lokale en provinciale besturen wat de werkingsuitgaven betreft door de uitvoering van dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering. De impact zal echter beperkt zijn en wordt ook gecompenseerd doordat er momenteel al andere verlopen worden opgenomen door lokale en provinciale personeelsleden om het zwangerschapsverlies te verwerken;
- investeringen en schulden: er zijn geen investeringen verbonden aan de uitvoering van het voorstel van beslissing;
- ontvangsten: geen impact.

Conclusie: De voorgestelde wijziging zal een beperkte impact hebben op de uitgaven van de lokale en provinciale besturen. Deze beperkte impact wordt gecompenseerd doordat personeelsleden op heden andere betaalde verlopen opnemen om dit verlies te verwerken.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen wat betreft het toekennen van omstandigheidsverlof in geval van zwangerschapsverlies;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten met de uitvoering van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering en het in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Gwendolyn RUTTEN

Bijlage:

- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van lokale en provinciale besturen wat betreft het

- toekennen van omstandigheidsverlof in geval van zwangerschapsverlies;
advies Raad van State